Verantwoording participatie

Voor het ontwikkelen van een moderne en toekomstbestendige verordening onderwijshuisvesting heeft de gemeente Utrecht tussen december 2019 en januari 2020 vier participatiebijeenkomsten georganiseerd met leerlingen van twee scholen voor voortgezet onderwijs en twee scholen voor primair onderwijs. Daarnaast is er ook een bijeenkomst georganiseerd voor kleine schoolbesturen.

Figuur 1. Leerlingen van Utrechtse Schoolvereniging in de bijeenkomst op 2 december 2019.

Scholen
Er is gekozen om een diversiteit aan scholen (denominaties, omvang, wijken) te bezoeken. Het gaat om de volgende scholen:

Basisschool de Beiaard	2 december 2019
Christelijk Gymnasium	18 december 2019
Utrechtse School Vereniging	20 december 2019
Academie Tien	14 januari 2020

Deze bijeenkomsten hadden het doel om inzicht te krijgen in welke aspecten van onderwijshuisvesting, voor leerlingen van belang zijn om goed onderwijs te kunnen volgen. Met als algemene vraag: wat vindt de leerling belangrijk aan een schoolgebouw en schoolplein? Daarnaast zijn drie thema's specifiek uitgelicht tijdens de bijeenkomsten, te weten duurzaamheid, bewegen op het schoolplein en groene schoolpleinen.

De belangrijkste punten die we van de leerlingen hebben meegekregen zijn dat duurzaamheid ook bij de leerlingen speelt. Vooral afvalscheiding en zonnepanelen zien leerlingen als mogelijke bijdragen die scholen zouden kunnen doen. Daarnaast kan de buitenruimte van de scholen groener, meer bomen en planten op het plein maakt het plein volgens leerlingen avontuurlijker en is goed voor het milieu. Ten slotte zien eigenlijk alle leerlingen een voetbalveld als essentieel op een schoolplein, ook om bewegen te stimuleren.

Kleine schoolbesturen
Voor schoolbesturen met één of enkele scholen is het vaak lastig om overdag bijeenkomsten van de gemeente bij te wonen. Daarom heeft de gemeente op 14 januari 2020 een avondbijeenkomst georganiseerd voor kleine schoolbesturen.

Basisschool de Beiaard

Op maandagochtend 2 december om 08:30 uur zat de leerlingenraad van de Beiaard uit Overvecht (zeven leerlingen van groep 5 t/m 8) klaar om ideeën over het schoolplein en de school mee te geven aan de gemeente Utrecht. Bij het voorstelrondje waarbij gevraagd werd wat de leukste plek van het schoolplein was, stond het voetbalveld stipt op nummer 1.

De leerlingen vertelden dat er veel lokalen zijn op hun school, maar dat een aantal klassen vrij groot is waardoor ze lokalen delen (klassen van 32/33 kinderen). Dit vinden de leerlingen zelf niet zo erg, maar het is wel erg druk, vooral voor de juf.

Duurzaamheid vinden de leerlingen belangrijk, zo wisten ze te vertellen dat er zonnepanelen op het dak liggen en dat er een schermpje in de school hangt om te zien hoeveel deze opleveren, alleen weten ze niet wat dat precies betekent. Verder vertelt een van de leerlingen dat ze elk jaar wel wat met duurzaamheid doen, over plastic soup en zwerfafval hebben ze het toevallig vorige week gehad. Ze zijn de buurt in gegaan om afval te rapen.

Een gymzaal hebben ze niet, alleen voor de kleuters. Daarom moeten de leerlingen naar een andere school lopen, dat vinden ze geen probleem want het is heel dichtbij. Maar 'vroeger' moesten ze naar USV Hercules lopen (15 minuten lopen), dit vonden de leerlingen wel ver waardoor dit ook minder fijn was. Er was één groep die mocht fietsen, dat werd door de leerlingen als beter ervaren.

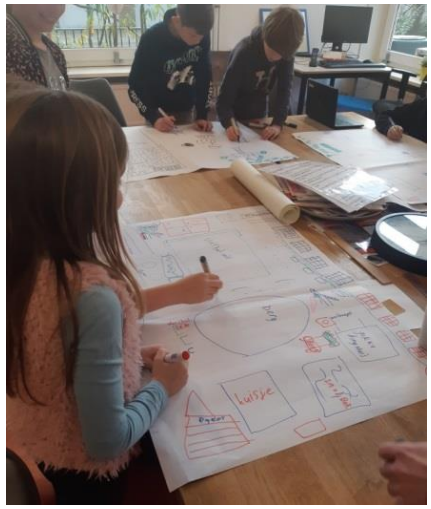
Over het schoolplein zijn de leerlingen behoorlijk tevreden, vooral het voetbalveld, knikkerpotje, zandbak, berg, duikelrek en een speelhuisje zijn populair. Maar een boomhut en een buis waar je doorheen kan kruipen, zou nog erg leuk zijn. Ook een zithoekje voor oudere kinderen om gewoon te kunnen kletsen zouden ze een mooie toevoeging vinden. Al kwam hier gelijk een reactie van de leerlingen op dat er veel overlast is van hangjongeren op het plein en dat ze bang waren dat een zithoekje dit alleen maar zou aantrekken.

De leerlingen kregen een groot vel papier en stiften om na te denken hoe hun perfecte duurzame school met groen en spannend schoolplein eruit zou zien. Hier kwamen onder andere de volgende ideeën uit:

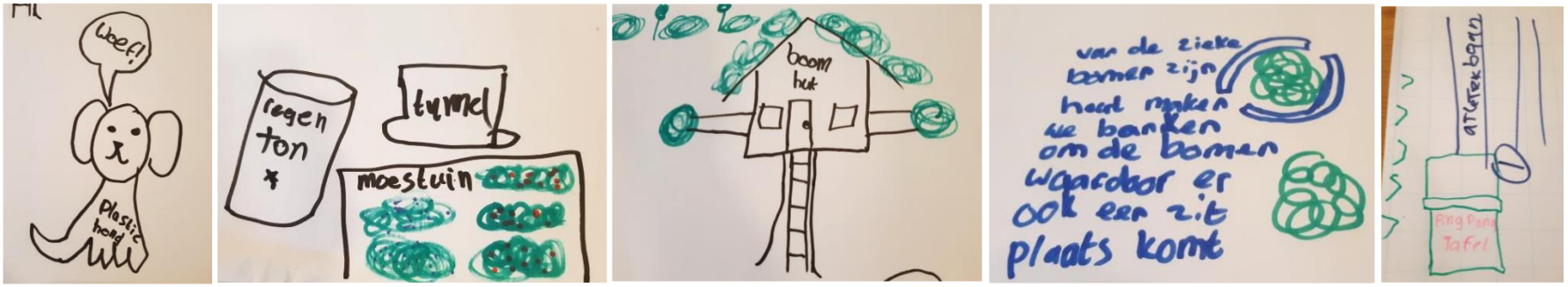
- Een regenton en moestuintjes;
- Kunst op het schoolplein (bijv. plastic hond) die de leerlingen zelf van het zwerfafval uit de wijk kunnen maken;

Figuur 2+3. Leerlingen van de Beiaard.

- Bewustwording creëren voor de zonnepanelen op hun dak. Door bijvoorbeeld de hoeveelheid opgewekte energie te vergelijken met hoe hard/lang je daarvoor moet fietsen of visualiseren met bewegende dingen op het schoolplein;
- Zelf energie opwekken met speeltoestellen;
- Groene speeltoestellen zodat die ook water en CO_2 opnemen, zoals een buis om doorheen te kruipen met plantjes en gras er overheen. Evenals een boomhut met allerlei planten en bomen erop en omheen;
- Circulaire bankjes. Een aantal bomen van het schoolplein moesten gekapt worden omdat deze rot waren. Van bomen die toch al gekapt moeten worden, kunnen bankjes voor een zithoekje op het plein worden gemaakt;
- Meer beweging, bijvoorbeeld een atletiekbaan.

Figuur 4. Tekeningen van de leerlingen.

Christelijk Gymnasium

28 leerlingen uit de tweede klas van het Christelijk Gymnasium in Utrecht-West hebben met de gemeente en met elkaar gesproken over het schoolgebouw en schoolplein. Om te beginnen werden een aantal stellingen voorgelegd aan de leerlingen. Daarna zijn ze zelf aan de slag gegaan met het verzamelen van ideeën ter verbetering van het schoolgebouw en het plein.

Het grootste deel van de leerlingen vindt duurzaamheid belangrijk, wel kwam hier gelijk een vraag over wat dat precies is. Leerlingen dachten vooral aan afval en plastic. Een paar leerlingen gaven aan duurzaamheid niet belangrijk te vinden, zij legden uit dat ze zich daar niet mee bezig houden in hun leven.

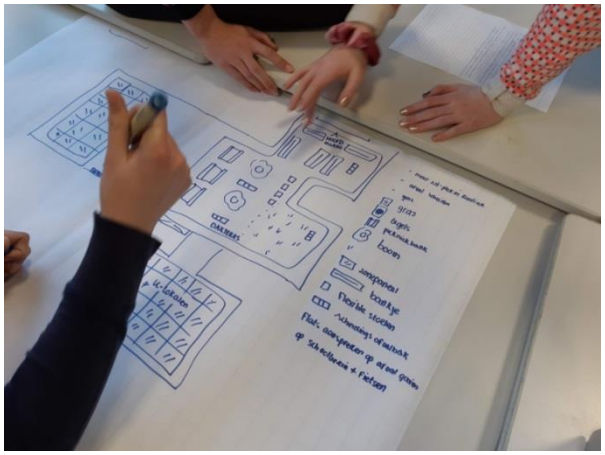
De stelling: "*ik vind dat een gymzaal van een middelbare school best verder dan 500 meter van de school af mag staan*", kreeg wisselende reacties. De meeste vonden het wel prima om zo'n

afstand te lopen. Een paar leerlingen gaven aan dat EN lopen EN gym wel te veel inspanning was. Van de leerlingen die 500 meter prima vonden, vonden de meeste 1000m ook wel oké, maar wel onder de voorwaarde dat zij dan op de fiets kunnen.

De stelling: *"ik vind dat als je leerlingen meer wilt laten bewegen, je een groot schoolplein nodig hebt"* vonden veel leerlingen een vreemde aanname. Hierop kwam al snel de reactie dat je dan vooral meer gymuren moet inplannen. Vorig jaar hadden ze 4 uur gym en nu maar 2 uur per week.

Met de stelling *"een middelbare school heeft een schoolplein nodig"* waren maar weinig leerlingen het eens. Veel leerlingen vonden het niet perse nodig, ze hadden nu ook niet echt een schoolplein en gebruikte het dus ook niet, "*ik ga niet naar buiten in de pauze*". Wel mogen de leerlingen gewoon de wijk in en lopen er veel leerlingen in de pauze naar de supermarkt in de buurt. De leerlingen die wel een schoolplein nodig vonden, gaven aan dat het wel lekker was om even naar buiten te kunnen, vooral zomers, en ergens te kunnen zitten.

De leerlingen kregen de opdracht om hun school te tekenen en er in te schrijven of tekenen wat er anders/beter kan met de focus op duurzaamheid en bewegen. Hier kwamen onder andere de onderstaande punten uit:

Figuur 5+6. De leerlingen zijn met elkaar, al tekenend, in gesprek over hun schoolgebouw.

Schoolplein:

- Om meer te bewegen in de pauzes en in vrije uren, een pingpongtafel en voetbalveldje (of voetbalkooi op het dak);
- Meer zitplekken voor ontmoeting in de pauzes, zoals bankjes en picknicktafels op een dakterras;
- Meer groen op het plein, zoals bomen en gras;
- Een ondergrondse fietsenstalling zodat er meer ruimte is op het plein.

Duurzaamheid:

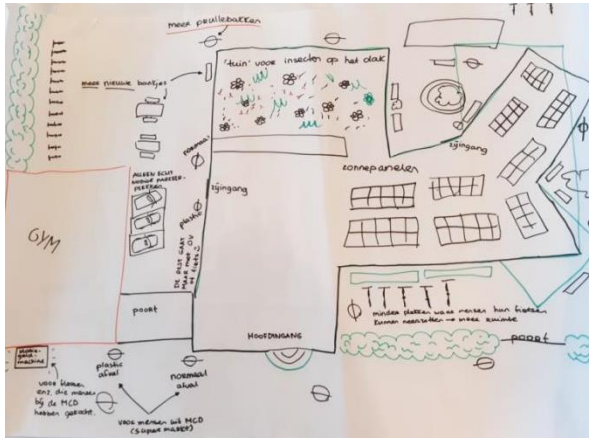
- Prullenbakken om afval te scheiden;
- Zonnepanelen;
- Insectentuin op het dak;
- Statiegeldmachine voor afval van de producten die ze bij de supermarkt/kantine kopen.

Schoolgebouw:

- De gangen moeten breder voor een betere doorstroming;
- Betere isolatie en verwarming in sommige lokalen (de kelderlokalen zijn erg koud);
- Meer licht in de kelderlokalen;
- Genoeg pauzeplekken voor iedereen (kantine en aula groter en meer stoelen/banken).

Figuur 7+8. Schetsen van de verbeteringen die de scholieren graag zien.

Utrechtse School Vereniging

Op vrijdag 20 december vertelden 6 leerlingen uit groep 7 en 8 van de Utrechtse School Vereniging (USV) in Utrecht-Oost hun mening over het schoolplein en de school.

De leerlingen vonden hun schoolgebouw klein maar fijn. Het gaf een gezellige sfeer maar door de smalle gangen en oude muren was er wel geluidsoverlast. Ze horen namelijk vaak andere klassen liedjes zingen of SchoolTV kijken, wat het lastig maakt om te concentreren. Daarnaast zijn de lokalen wel redelijk klein voor 30 kinderen in de klas. Vooral bij andere opstellingen zoals bij het maken van toetsen is er weinig ruimte. De leerlingen merkten ook op dat in de lokalen op de bovenste verdieping het vaak heel koud of veel te warm is. Verder wisten ze dat er een lampje in het lokaal zit die aangeeft of er te weinig zuurstof is. Dit lampje, vertelden de leerlingen, staat wel vaak op rood.

Het schoolgebouw zelf vinden de leerlingen er wel oud uit zien, maar het heeft wel een mooie vorm. De indeling vinden ze fijn, elke bouw heeft namelijk zijn eigen verdieping.

Gym doen de leerlingen bij het St. Bonifatiuscollege, de kleuters hebben een speellokaal in de school. Het zou fijn zijn als hun gymzaal ook bij de school zou zijn, nu moeten de leerlingen 10 minuten lopen. Dit vinden de leerlingen niet heel erg, maar ze zouden liever fietsen.

Op de vraag of leerlingen duurzaamheid belangrijk vinden, kwamen wisselende reacties. Met als eerste de vraag, wat is duurzaamheid eigenlijk? De leerlingen merken niet dat de school iets met duurzaamheid doet. Maar zij concludeerden ook al snel dat hun gebouw een monument is en dat er niet zomaar zonnepanelen op het dak kunnen. In groep 6 deden ze wel een project over recyclen en afvalscheiding, alleen wordt dit op school niet echt gedaan.

De leerlingen willen graag een avontuurlijk, groen en gezelliger schoolplein. Over hun eigen plein waren de minpunten vooral dat de voetbalgoaltjes te klein zijn, sommige tegels heel glad en dat er een boom in hun voetveld staat.

De leerlingen kregen een groot vel papier en stiften om na te denken hoe hun perfecte duurzame school met groen en spannend schoolplein eruit zou zien. Hier kwamen onder andere de volgende ideeën uit.

Figuur 9. De leerlingen maakten schetsen met hun ideeën.

Schoolplein:

- Kunstgras voetbalveld (want bij asfalt val je hard en bij echt gras wordt je vies);
- Fietsenstalling onder het plein zodat er meer ruimte op het schoolplein is om te spelen of fietsenrekken waar je fietsen kan stapelen, want nu staan ze in de weg;
- Om meer te bewegen op het schoolplein: een klimparcours/loopbrug/groot speelrek, trampolines, meer duikelrekken, schommels, pingpongtafel, klimboom/boomhut.

Duurzaamheid:

- Afvalscheidingsprullenbakken;
- Stroomopwekkende fietsen;
- Zonnepanelen.

Schoolgebouw:

- Ruimere gangen voor een betere doorstroming;
- Grotere klaslokalen met meer ruimte voor kinderen;
- Eigen kluisjes om spullen te kunnen opbergen.

Figuur 10. Schetsen van de verbeteringen die de leerlingen graag zien.

Academie Tien

Negen leerlingen van de leerlingenraad van Academie Tien in Leidsche Rijn hebben de gemeente geholpen, door ideeën over het schoolplein en de school mee te geven.

Bij de start van het gesprek werd de leerlingen open gevraagd wat ze van hun schoolgebouw vinden. Hier kwam al snel van alle leerlingen naar boven dat zij de school wel wit en saai vinden, waardoor de sfeer ontbreekt. Niet alleen de muren maar ook het plein kon wat meer kleur gebruiken. *(Context: het gebouw van Academie Tien is een tijdelijke locatie).* Hiervoor zagen zij bomen en planten als oplossing voor het schoolplein en schilderingen of graffititekeningen voor de muren in de school.

Wat de klaslokalen betreft zijn deze verder groot genoeg, wel soms iets gehorig. Dit vonden de leerlingen wel onhandig bij het maken van toetsen maar, het hoorde er volgens hen ook wel bij. De aula kan wel iets meer plekken krijgen waar je gezellig kan zitten. Ook het schoolplein kan wel een paar chilplekken gebruiken, dit zou leerlingen ook stimuleren om naar buiten te gaan in de pauzes. Ten slotte vonden de leerlingen de leerpleinen in de school wel erg fijn om te kunnen werken.

Gymzalen
Met de stelling *'ik vind dat een gymzaal van een middelbare school best verder dan 500 meter van de school af mag staan'*, waren eigenlijk alle leerlingen het eens. Hun gymzaal staat op ongeveer 2,5 km afstand, wat ze op zich prima vonden. Ze hadden meer problemen met de tijd dat het ze kost om bij de gymzaal te komen, want die gaat van hun pauze af. Daarom eten veel leerlingen op de fiets, wat in combinatie met een gevaarlijke oversteek niet heel veilig bleek. Er waren dit jaar namelijk al een aantal kleine ongelukjes gebeurd.

Duurzame school
Vrijwel alle kinderen vinden duurzaamheid belangrijk. Enerzijds tegen klimaatverandering en anderzijds vanwege financiële overwegingen. De leerlingen vinden klimaatverandering zo'n groot probleem, dat je dat met z'n allen moet oplossen, dus ook scholen moeten hun steentje bijdragen. De leerlingen noemden al snel zonnepanelen, goede isolatie en een warmtepomp. Maar ook de sensoren van de verlichting kwamen ter sprake, want deze staan de hele dag aan doordat er leerlingen in het lokaal zijn, terwijl ze overdag soms helemaal geen licht nodig hebben. Daarnaast was de sensorverlichting onhandig want tijdens het kijken van een film kunnen de lampen nu niet uit. Een schakelaar zou energie besparen en handiger zijn tijdens de lessen.

Figuur 11+12. De scholieren voerden met elkaar gesprekken over hoe een schoolgebouw en de buitenruimte er uit moeten zien.

De leerlingen kregen de opdracht om hun school te tekenen en er in te schrijven of tekenen wat er anders/beter kan. Hier kwamen onder andere onderstaande punten uit:

Schoolgebouw:

- Schonere wc's;
- Groen in de school voor meer zuurstof en dus concentratie.

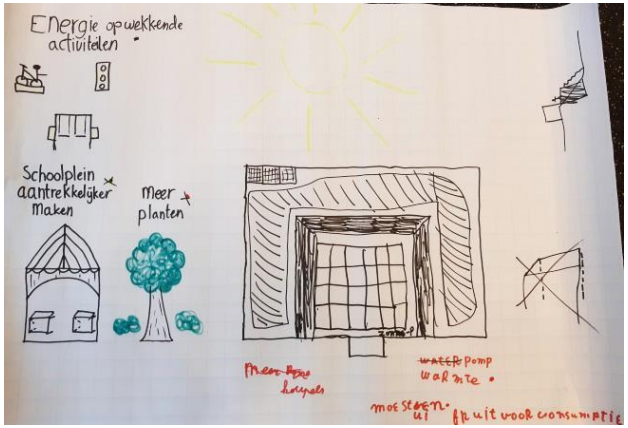
Schoolplein:

- Een chillhoek/tuinhuisje;
- Voetbalveld met kunstgras;
- Bomen met bankjes er omheen;
- Betere controle op afvalscheiding/prullenbakken.

Duurzaamheid:

- Energieopwekkende activiteiten/speeltoestellen;
- Meer bomen en planten;
- Zonnepanelen;
- Warmtepomp;
- Isolerend mos op het dak;
- Moestuin met fruitbomen;
- Tuinkas (zorgt voor gezond eten in de kantine);
- Geen sensorlampen maar lampen die je zelf aan en uit kan zetten (duurzamer).

Figuur 13. Een schets van de maatregelen die de leerlingen voorstellen.

Avondbijeenkomst voor kleine schoolbesturen

Op dinsdag 14 januari 2020 heeft de gemeente 's avonds een bijeenkomst georganiseerd om de kleine schoolbesturen, besturen met één of enkele scholen in Utrecht, te spreken over de verordening onderwijshuisvesting.

Zeven schoolbesturen hebben de bijeenkomst bijgewoond en meegepraat over de verordening onderwijshuisvesting. In de bijeenkomst is kort het proces besproken, en is stilgestaan bij drie belangrijke dilemma's:

- De maximale afstand tussen een schoolgebouw en een gymzaal;
- De maximale afstand tussen twee locaties van een school;
- Duurzame schoolgebouwen.

Daarnaast is ruimte geboden voor aanvullende vragen, wensen en ideeën. De opbrengst van deze avondbijeenkomst is meegenomen in het opstellen van het adviesdocument.

De aanwezigen hebben de bijeenkomst als heel positief ervaren, met waardering voor het feit dat er aandacht wordt besteed aan besturen met één of enkele scholen in Utrecht.

Figuur 14. Groepsfoto van de aanwezige schoolbesturen, ambtenaren en wethouder Klein.